

گزارش نشست
اجلاس جهانی سران درباره جامعه اطلاعاتی ۲۰۲۵ - ژنو

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

شناسنامه

تابستان ۱۴۰۴

گزارش اجلاس جهانی سران درباره جامعه اطلاعاتی WSIS+20

تدوین شده در گروه بین‌الملل اندیشکده حکمرانی آوا

مدیر پروژه: محمدمهدی حبیبی

تهیه کننده: فرید کریمی

نشانی: تهران، طرشت، ناحیه نوآوری شریف

تلفن: ۰۹۹۸۱۶۵۰۱۲۳

وبسایت: WWW.CSTT.IR

کلیه حقوق این سند برای اندیشکده حکمرانی آوا محفوظ است و استفاده از محتوای آن با ذکر منبع بلامانع است.

فهرست

۵	پیشینه و تاریخچه شکل‌گیری اجلاس جهانی سران درباره جامعه اطلاعاتی.....
۶	اجلاس جهانی سران درباره جامعه اطلاعاتی WSIS+20.....
۷	۲/۱ اولویت‌های اصلی اجلاس.....
۷	۲/۲ اهداف کلیدی.....
۷	۲/۳ مشارکت کنندگان.....
۷	۲/۴ ساختار رویداد و انواع نشست‌ها.....
۱۰	۳. ارزیابی خطوط عملی (Action Lines).....
۱۲	۴. نتایج کلیدی.....
۱۳	۵. چشم‌انداز و مسیر پیش‌رو.....
۱۴	پیوست.....

اجلاس جهانی سران درباره جامعه اطلاعاتی در ژنو، رویدادی کلیدی برای بازنگری ۲۰ ساله در اجرای اهداف جامعه اطلاعاتی و تعیین مسیر آینده دیجیتال جهان بود. این اجلاس با مشارکت بیش از ۱۱,۰۰۰ نماینده از ۱۶۹ کشور، شامل دولت‌ها، بخش خصوصی، جامعه مدنی و سازمان‌های بین‌المللی برگزار شد. اهداف اصلی شامل ارزیابی پیشرفت ۱۱ خط عملی اجلاس، همسوسازی با اهداف توسعه پایدار ۲۰۳۰، تقویت حکمرانی چندجانبه و تدوین چارچوب‌های اخلاقی برای فناوری‌های نوظهور مانند هوش مصنوعی بود. در جلسات تخصصی مانند میزگردهای وزیران و نهادهای نظارتی، بر چالش‌هایی نظیر شکاف دیجیتال، امنیت سایبری، و نیاز به مقررات‌گذاری چابک و پیشگیرانه تأکید شد. نتایج و توصیه‌های این اجلاس به‌عنوان ورودی اصلی برای گزارش نهایی به مجمع عمومی سازمان ملل در دسامبر ۲۰۲۵ مورد استفاده قرار خواهد گرفت.

۱. بخش اول: پیشینه و تاریخچه شکل‌گیری اجلاس جهانی سران درباره جامعه اطلاعاتی ۱/۱. زمینه‌های تاریخی

اجلاس جهانی سران درباره جامعه اطلاعاتی (WSIS)^۱ ریشه در سال‌های اوایل دهه ۲۰۰۰ دارد، زمانی که جهان با رشد سریع اینترنت و فناوری‌های اطلاعات و ارتباطات روبه‌رو شد. در پی آن، با پدید آمدن مفهوم شکاف دیجیتال (Digital Divide) و نگرانی از نابرابری دسترسی به اطلاعات در میان جامعه جهانی، ضرورت ایجاد یک چارچوب چندجانبه حس شد.

اجلاس جهانی سران درباره جامعه اطلاعاتی فرایندی دومارحله‌ای بود که در سال‌های ۲۰۰۳ و ۲۰۰۵ برگزار شد. هدف اصلی این اجلاس، ایجاد یک رویکرد مشترک و جهانی برای بهره‌برداری از پتانسیل فناوری اطلاعات و ارتباطات در راستای توسعه پایدار و کاهش نابرابری‌های دیجیتال بود. مرحله اول اجلاس در ژنو (۲۰۰۳) به تدوین اصول و چشم‌اندازهای جامعه اطلاعاتی پرداخت و بیانیه اصول و برنامه اقدام ژنو را تصویب کرد. مرحله دوم در تونس (۲۰۰۵) بر اجرای عملی این اصول تمرکز داشت و دستور کار تونس برای جامعه اطلاعاتی را ارائه داد. از آن زمان، این اجلاس به یک پلتفرم مهم برای ذینفعان مختلف (دولت‌ها، بخش خصوصی، جامعه مدنی و سازمان‌های بین‌المللی) تبدیل شده است تا درباره مسائل مربوط به جامعه اطلاعاتی بحث و تبادل نظر کنند و پیشرفت‌ها را ارزیابی نمایند.

۲. بخش دوم: اجلاس جهانی سران درباره جامعه اطلاعاتی WSIS+20

اجلاس WSIS+20 2025، با میزبانی مشترک اتحادیه بین‌المللی مخابرات (ITU) و کنفدراسیون سوئیس و سازماندهی مشترک ITU، یونسکو، برنامه توسعه سازمان ملل متحد (UNDP) و کنفرانس تجارت و توسعه سازمان ملل متحد (UNCTAD)، از ۷ تا ۱۱ جولای ۲۰۲۵ در پال‌اکسپو ژنو برگزار شد. این رویداد که نشانگر دو دهه از آغاز اجلاس جهانی سران درباره جامعه اطلاعاتی (WSIS) بود، به‌عنوان بستری چند ذی‌نفعی برای تأمل در نیاز مبرم به همکاری جهانی، فراگیری دیجیتال و بهره‌برداری از فناوری برای توسعه عمل کرد. همچنین فرصتی برای گفتگوی چند ذی‌نفعی در مورد ۲۰ سال پیشرفت دیجیتال و شکل‌دهی به یک چشم‌انداز مشترک برای آینده فراهم آورد. رویداد

¹ World Summit on the Information Society (WSIS)

امسال، معماری اجلاس جهانی سران درباره جامعه اطلاعاتی را به عنوان پلتفرم اجرایی برای آینده دیجیتال مشترک مجدداً تأیید کرد.

این رویداد و اجلاس جهانی "هوش مصنوعی برای استفاده بهتر"^۲ که همزمان برگزار شدند، میزبان بیش از ۱۱,۰۰۰ شرکت‌کننده حضوری از ۱۶۹ کشور بودند و تعداد زیادی نیز به صورت مجازی به آن‌ها پیوستند. این گردهمایی ترکیبی متنوع از ذی‌نفعان، از جمله ۵۹ وزیر و معاون وزیر، ۵۶ تنظیم‌گر، بیش از ۶۰ نماینده سازمان ملل، و همچنین مدیران عامل، رهبران جامعه مدنی، جوانان، کارشناسان فنی و دانشگاهیان را گرد هم آورد. این رویداد زمینه‌ساز بررسی ۲۰ ساله WSIS توسط مجمع عمومی سازمان ملل متحد شد، که یک پلتفرم چند ذی‌نفعی است که به چالش‌های توسعه دیجیتال ناشی از فناوری‌های در حال پیشرفت می‌پردازد.

شرکت‌کنندگان در این رویداد، اصول اجلاس جهانی سران درباره جامعه اطلاعاتی را با تمرکز بر ساخت جوامع اطلاعاتی و دانش‌محور، مردم‌محور، فراگیر و توسعه‌مدار مجدداً تأیید کردند و بر ارتباط مستمر آن در شکل‌دهی سیاست‌ها و اجرای دیجیتال از طریق همکاری چند ذی‌نفعی تأکید ورزیدند. در طول پنج روز، شرکت‌کنندگان در بحث‌های سطح بالا، جلسات تعاملی و تبادل دانش شرکت کردند که طیف گسترده‌ای از موضوعات را در تمام خطوط اقدام اجلاس پوشش می‌داد. این موضوعات شامل بررسی WSIS+20، فناوری‌های نوظهور، فراگیری دیجیتال، فرایندهای حکمرانی دیجیتال، ظرفیت‌سازی، تحول دیجیتال پایدار، امنیت سایبری و زیرساخت‌های عمومی دیجیتال و بسیاری موارد دیگر بود.

ریاست این رویداد بر عهده جناب آقای سولی مالاتسی، وزیر ارتباطات و فناوری‌های دیجیتال آفریقای جنوبی بود. در مراسم اختتامیه، جناب آقای مالاتسی "خلاصه رئیس" را ارائه کرد که شامل پیام‌ها و نتایج کلیدی برنامه رویداد بود. در این ارائه آقای مالاتسی عنوان داشتند: «در آینده، معماری اجلاس جهانی سران درباره جامعه اطلاعاتی باید به کار خود برای پر کردن شکاف‌ها ادامه دهد، به‌ویژه در مورد ایجاد یک سیستم نظارتی قوی، تعیین اهداف روشن برای خطوط اقدام، و گنجاندن آن‌ها در چارچوب موجود اجلاس برای ردیابی پیشرفت در یک چشم‌انداز همواره در حال تغییر. این امر به ایجاد راهی روشن برای اندازه‌گیری پیشرفت و سنجش نیازها کمک می‌کند. به این ترتیب، اجلاس جهانی سران درباره جامعه اطلاعاتی باید به ارائه این پلتفرم چند ذی‌نفعی اثربخش و اثبات‌شده برای مشاوره‌ها، اشتراک‌گذاری و مشارکت‌ها ادامه دهد که مکانیزم مهمی برای برنامه‌ریزی کار خطوط اقدام اجلاس است.»

۲/۱. اولویت‌های اصلی اجلاس

چهار اولویت کلیدی در همکاری دیجیتال که در بیش از ۲۰۰ جلسه در این رویداد مورد بررسی قرار گرفت عبارتند از:

- اتصال جهانی: اطمینان از دسترسی مقرون‌به‌صرفه و معنادار برای ۲/۶ میلیارد نفر که هنوز آفلاین هستند، به عنوان یک اولویت جهانی، در کنار تجهیز جوامع محروم به مهارت‌ها و ابزارهای دیجیتال.

² the AI for Good Global Summit

- هوش مصنوعی اخلاقی و فناوری‌های نوظهور: تقویت حکمرانی هوش مصنوعی، حفاظت از داده‌ها و نوآوری مسئولانه برای حفاظت از حقوق بشر و تنوع فرهنگی.
- پایداری و فناوری سبز: ادغام پایداری زیست‌محیطی در استراتژی‌های تحول دیجیتال، از زیرساخت‌های سبز تا فناوری‌های سازگار با اقلیم.
- همکاری چند ذی‌نفعی: حفظ نقش اجلاس جهانی سران درباره جامعه اطلاعاتی به‌عنوان یک پلتفرم فراگیر، گرد هم آوردن دولت‌ها، جوانان، جامعه مدنی و صنعت برای خلق مشترک راه‌حلی برای چالش‌های جهانی.

۲/۲. اهداف کلیدی

- ارزیابی پیشرفت ۱۱ خطوط عملی از ۲۰۰۵ تا ۲۰۲۵
- هم‌راستا کردن اجلاس با اهداف توسعه پایدار تا ۲۰۳۰
- تقویت حکمرانی چند ذی‌نفعی در حاکمیت دیجیتال
- تدوین چارچوب اخلاقی برای هوش مصنوعی
- تهیه گزارش WSIS+20 برای ارائه در مجمع عمومی سازمان ملل (دسامبر ۲۰۲۵)

۲/۳. مشارکت‌کنندگان

- بیش از ۱۱,۰۰۰ شرکت‌کننده از ۱۶۹ کشور
- حضور ۵۹ وزیر و مسئولین کلیدی حوزه ارتباطات و فناوری اطلاعات
- بیش از ۶۰ عضو از آژانس سازمان ملل همچون یونسکو (UNESCO)، برنامه توسعه ملل متحد (UNDP) و کنفرانس تجارت و توسعه سازمان ملل متحد (UNCTAD)
- شرکت‌های بزرگ فناوری Microsoft، IBM، Huawei، Google
- ۵۶ نهاد رگولاتوری
- حضور فعال نمایندگان از جامعه مدنی، جوانان، زنان، نهادهای ملی و مذهبی.

۲/۴. ساختار رویداد و انواع نشست‌ها

- نزدیک به ۲۵۰ جلسه در قالب‌های مختلف برگزار شد: جلسات گفتگوهای رهبران (Leaders TalkX)، گفتگوهای سطح بالا، جلسات تعاملی، کافه‌های دانش، نمایشگاه‌ها و موارد دیگر.

الف) گفتگوهای رهبران (Leaders TalkX)

- گفتگوهایی با حضور وزرا، مدیران شرکت‌های فناوری و رهبران سازمان ملل متحد با موضوعات زیر برگزار گردید:
 - ارتباطات و فناوری اطلاعات برای دسترسی جهانی؛
 - اخلاق هوش مصنوعی؛
 - مشارکت برای آینده دیجیتال.

در رویداد سطح بالای WSIS+20 سال ۲۰۲۵، گفتگوهای رهبران (Leaders TalkX) در تاریخ ۹ و ۱۱ ژوئیه برگزار شد. این جلسه که توسط تسهیل‌گران سطح بالای مسیره‌ها که توسط ذی‌نفعان WSIS نامزد و شناسایی شده بودند، مدیریت می‌شد، مقامات عالی‌رتبه جامعه ذی‌نفعان WSIS را که نماینده دولت، بخش خصوصی، جامعه مدنی، دانشگاه و سازمان‌های بین‌المللی بودند، گرد هم آورد. علاوه بر این، یک میزگرد وزیران و یک میزگرد نهادهای نظارتی سازماندهی شد که گفتگوی ارزشمندی را در مورد مسائل فوری فناوری اطلاعات و ارتباطات (ICT) و توسعه در میان سیاست‌گذاران و مقامات نظارتی سطح بالا ترویج داد.

تصویر ۱: گفتگوهای رهبران (Leaders TalkX)

ب) گفتگوهای سطح بالا (High-Level Dialogues)

- گفتگوی سطح بالای رهبران سازمان ملل: مشارکت ITU, UNDRR, WTO, UNICC, UNITAR, UNJSPF, UNRISD, WMO, ILO, UNESCO, UNIDO, ICRC, UNHCR, FAO, OHCHR.
- سخنرانی‌های رؤسای سازمان‌های ملل: OECD, OHCHR, WMO, UNITAR, World Bank.
- میزگرد وزرا (Ministerial Roundtable)، با حضور ۵۶ وزیر و معاون وزیر، موارد زیر را مورد بحث قرار داد:

- اولویت‌های دیجیتال ملی و نیازهای اجرایی؛
- روندهای نوظهور دیجیتال از جمله هوش مصنوعی، 5G و فناوری‌های فضایی؛
- آینده اجلاس سران درباره جامعه اطلاعاتی پس از سال ۲۰۲۵.

• میزگرد تنظیم‌گران (Regulators Roundtable)

بیش از ۵۰ تنظیم‌گر را گرد هم آورد تا درباره دیدگاه‌های خود به تبادل نظر بپردازند. این بحث توصیه‌های عملی برای حمایت از چارچوب‌های نظارتی چابک، فراگیر و پایدار ایجاد کرد که به بازبینی WSIS+۲۰ به‌ویژه محور

تصویر ۲: گفتگوهای سطح بالا (High-Level Dialogues)

اقدام C6—کمک کرده و راهنمای بهترین شیوه‌های GSR³ در آینده را شکل می‌دهد.⁴

- **مسیر ویژه جوانان (Youth Special Track):** اجلاس سران درباره جامعه اطلاعاتی بستری اختصاصی برای مشارکت فعال جوانان در شکل‌دهی به آینده دیجیتال فراهم می‌کند. این بخش شامل جلسات تعاملی و گفتگوهایی است که به توانمندسازی صدای جوانان، ترویج همکاری‌های بین‌نسلی و استفاده از فناوری اطلاعات و ارتباطات برای دستیابی به اهداف توسعه پایدار می‌پردازد. هدف آن، تضمین این است که دیدگاه‌ها و نیازهای نسل جوان در سیاست‌گذاری‌های جهانی مرتبط با جامعه اطلاعاتی لحاظ شود.

در نشست‌های اجلاس، گفتگوهای سطح بالا (High-Level Dialogues) بستری برای تبادل نظر عمیق میان طیف وسیعی از ذی‌نفعان (شامل وزرا، بخش خصوصی و جامعه مدنی) درباره چالش‌ها و راهکارهای اجرایی در حوزه فناوری اطلاعات و ارتباطات فراهم می‌کنند؛ به‌عنوان مثال، جلسه‌ای با عنوان "استفاده از فناوری اطلاعات و ارتباطات برای جمعیت‌های سالخورده" به بررسی چالش‌ها و فرصت‌های دیجیتالی برای سالمندان می‌پردازد. در مقابل، گفتگوهای رهبران (Leaders TalkX) بر ارائه چشم‌اندازهای استراتژیک و تعهدات کلان توسط رهبران برجسته متمرکز هستند تا به پیشبرد اهداف جامعه اطلاعاتی در سطح جهانی کمک کنند؛ مانند جلسه "به‌سوی دنیای متصل‌تر و ایمن‌تر: استراتژی‌های مشارکتی برای تقویت اعتماد دیجیتال و تاب‌آوری سایبری" که رهبران در آن به تعهدات سطح بالا در زمینه امنیت سایبری می‌پردازند.

- **ج) جلسات محورهای اقدام اجلاس**

- **جلسات محورهای اقدام اجلاس برگزار شد که هر کدام توسط تسهیلگران مربوطه سازماندهی شده بود.**

- **نشست سالانه تسهیلگران محورهای اقدام اجلاس (WSIS Action Lines Facilitators Meeting) ،** بیست سال اجرا را ارزیابی کرد و به شکل‌گیری یک چشم‌انداز و نقشه راه مشترک برای محورهای اقدام اجلاس سران درباره جامعه اطلاعاتی کمک کرد.

- **د) دیگر نشست‌های مهم**

³ the Global Symposium for Regulators (GSR)

⁴ فهرست جامعی از شرکت‌کنندگان سطح بالا در اینجا موجود است:

تصویر ۳: جلسات کافه دانش

- نمایندگی دائم هند، به رسم سال‌های گذشته، جلسات یوگا و ذهن‌آگاهی را برگزار کرد.
- دومین دوره صبحانه شبکه زنان، وزرا و رهبران در حوزه اتحادیه بین‌المللی مخابرات^۵: با حضور بیش از ۱۰۰ شرکت‌کننده برگزار شد.
- جلسات روزانه کافه دانش^۶: فضاهای تعاملی برای مشاوره‌های WSIS+20 ایجاد کرد.
- مسابقه عکس WSIS ۲۰۲۵: ۲۴۶ اثر از سراسر

جهان به اجلاس جهانی سران درباره جامعه اطلاعاتی ارسال گردید و به ۱۰ برنده جایزه اهدا شد.

- به‌عنوان بخشی از فرایند ارزیابی و جوایز WSIS، از ۹۰ پروژه برتر در حوزه دیجیتال تقدیر گردید:
 - ۱۹ برنده به‌عنوان پروژه‌های برجسته‌ای که در اجرای محورهای اقدام اجلاس و پیشبرد اهداف جهانی از طریق استفاده از فناوری‌های اطلاعات و ارتباطات برتری داشتند، شناخته شدند؛
 - ۷۱ پروژه به‌عنوان پروژه‌های تحسین‌شده (Champions) مورد تجلیل قرار گرفتند؛
 - ۲۷ نامزد مورد تقدیر قرار گرفتند.

تصویر ۴: اعطای جوایز WSIS

- بیش از ۵۰ فضای نمایشگاهی، طرح‌های نوآورانه دیجیتال از آژانس‌های سازمان ملل متحد، شرکای اجلاس سران درباره جامعه اطلاعاتی و غرفه‌داران به نمایش گذاشته شد و راه‌حل‌های دیجیتال برای توسعه پایدار توسط این غرفه‌ها برجسته گردیدند.

۳. ارزیابی خطوط عملی (Action Lines)

گزارش دقیق بررسی هر یک از ۱۱ خط عملی پیشنهادی در WSIS ژنو ۲۰۰۳:

۳.۱. خطوط عملی اجلاس (Action Lines)

خطوط عملی اجلاس جهانی سران درباره جامعه اطلاعاتی مجموعه‌ای از ۱۱ حوزه موضوعی هستند که در برنامه اقدام ژنو و دستور کار تونس تعریف شده‌اند و هدفشان هدایت توسعه جامعه اطلاعاتی است. در اجلاس ۲۰۲۵،

⁵ ITU Network of Women - NoW

⁶ WSIS Knowledge Café

⁷ WSIS Photo Contest 2025

ارزیابی این خطوط عملی نشان داد که پیشرفت‌های قابل توجهی در برخی حوزه‌ها حاصل شده است، اما چالش‌های مهمی نیز همچنان وجود دارند:

- **C1- نقش دولت‌ها و تمامی ذی‌نفعان در ترویج ارتباطات و فناوری اطلاعات برای توسعه:** پیشرفت‌های خوبی در زمینه تدوین سیاست‌های ملی ارتباطات و فناوری اطلاعات و افزایش سرمایه‌گذاری در زیرساخت‌ها مشاهده شد، اما نیاز به سیاست‌گذاری‌های فراگیرتر برای گروه‌های آسیب‌پذیر وجود دارد.
- **C2- زیرساخت اطلاعاتی و ارتباطی:** گسترش دسترسی به اینترنت باند پهن، به‌ویژه در مناطق شهری، چشمگیر بوده است. با این حال، شکاف دیجیتال (Digital Divide) بین مناطق شهری و روستایی و همچنین کشورهای توسعه‌یافته و در حال توسعه همچنان یک چالش بزرگ است.
- **C3- دسترسی به اطلاعات و دانش:** بهبود دسترسی به محتوای دیجیتال و منابع آموزشی آنلاین مشهود است، اما نیاز به افزایش محتوای بومی و چندزبانه وجود دارد.
- **C4- ظرفیت‌سازی:** برنامه‌های آموزشی و سواد دیجیتال گسترش یافته‌اند، اما ارتقای مهارت‌های پیشرفته دیجیتال و پاسخگویی به نیازهای بازار کار آتی یک اولویت است.
- **C5- ایجاد اعتماد و امنیت در استفاده از ارتباطات و فناوری اطلاعات:** افزایش آگاهی در مورد امنیت سایبری و حفاظت از داده‌ها مشاهده شده است، اما حملات سایبری و مسائل مربوط به حریم خصوصی همچنان نگرانی‌های عمده‌ای هستند.
- **C6- محیط توانمندساز:** قوانین و مقررات مربوط به ارتباطات و فناوری اطلاعات در بسیاری از کشورها بهبود یافته است، اما نیاز به همسویی بیشتر در سطح بین‌المللی و تضمین آزادی بیان آنلاین وجود دارد.
- **C7- کاربردهای فناوری اطلاعات در آموزش الکترونیکی، بهداشت الکترونیکی، حکمرانی الکترونیکی، تجارت الکترونیکی، اشتغال الکترونیکی، تنوع فرهنگی و هویت، رسانه‌ها و علوم الکترونیک:** در این حوزه‌ها، پیشرفت‌های قابل توجهی در ارائه خدمات دیجیتال و بهره‌برداری از فناوری برای بهبود کیفیت زندگی حاصل شده است. به‌عنوان مثال، شیوع جهانی بیماری‌های واگیردار مانند کووید-۱۹، استفاده از راهکارهای بهداشت الکترونیکی و آموزش الکترونیکی را به شدت تسریع بخشید. با این حال، چالش‌هایی مانند دسترسی نابرابر و نیاز به زیرساخت‌های قوی‌تر همچنان وجود دارد.
- **C8- تنوع فرهنگی و هویت، تنوع زبانی و محتوای محلی:** افزایش توجه به تولید محتوای بومی و حفاظت از زبان‌های در حال انقراض در فضای دیجیتال مشاهده شد.
- **C9- رسانه‌ها:** نقش رسانه‌های دیجیتال در اطلاع‌رسانی و مشارکت عمومی برجسته شده است، اما چالش‌های مربوط به اخبار جعلی و اطلاعات نادرست نیز افزایش یافته‌اند.
- **C10- ابعاد اخلاقی جامعه اطلاعاتی:** بحث‌های بیشتری در مورد مسائل اخلاقی هوش مصنوعی و استفاده مسئولانه از فناوری صورت گرفت، اما نیاز به توسعه چارچوب‌های اخلاقی بین‌المللی وجود دارد.
- **C11- همکاری‌های بین‌المللی و منطقه‌ای:** افزایش همکاری‌ها در سطح منطقه‌ای و بین‌المللی برای مقابله با چالش‌های مشترک دیجیتال مشاهده شد.

به طور کلی، ارزیابی‌ها نشان داد که در حالی که پیشرفت‌های چشمگیری در دسترسی به فناوری و کاربردهای آن صورت گرفته، اما دستیابی کامل به اهداف اجلاس مستلزم تلاش‌های مداوم و هماهنگ در زمینه‌های کاهش شکاف دیجیتال، تقویت امنیت سایبری، ارتقای سواد دیجیتال و تضمین حکمرانی فراگیر اینترنت است.

• **پیشرفت‌ها:**

- گسترش اینترنت باندپهن روستایی (C2/C7)
- پروژه‌های سلامت دیجیتال مبتنی بر هوش مصنوعی و داده (C7)
- ایجاد استانداردهای امنیت سایبری (C5)
- توسعه محتوا به چند زبان (C8).

• **چالش‌ها:**

- استمرار نابرابری دیجیتال در مناطق فقیر؛
- عدم وجود چارچوب‌های جامع اخلاق هوش مصنوعی؛
- آسیب‌پذیری زیرساختی، به ویژه کابل‌های زیردریایی.

حامیان مالی اجلاس سران درباره جامعه اطلاعاتی ۲۰۲۵:

- شریک دیرینه^۸: امارات متحده عربی
- شریک پلاتینیوم^۹: مالزی
- شرکای طلایی^{۱۰}: عربستان سعودی، آفریقای جنوبی
- شریک نقره‌ای^{۱۱}: ژاپن
- شرکای مشارکت‌کننده^{۱۲}: CAICT, EY, ICANN, IEEE, ISOC, TakingITGlobal
- شرکای حامی^{۱۳}: رواندا، بریتانیا، والونی - بروکسل در ژنو (Wallonia-Brussels in Geneva), Afnic, IFIP, ICNM-World Summit Awards

۴. نتایج کلیدی

پس از جلسات و گفت‌وگوها، موارد زیر برجسته شد:

- تعهد جهانی به اتصال فراگیر تا ۲۰۳۰

⁸ WSIS Long-Standing Partner

⁹ Platinum Partner

¹⁰ Gold Partners

¹¹ Silver Partner

¹² Contributing Partners

¹³ Supporting Partners

گزارش اجلاس جهانی سران درباره جامعه اطلاعاتی WSIS+20

- تدوین چارچوب اخلاقی بین‌المللی هوش مصنوعی
- تقویت استانداردهای سبز و دیجیتال پاک
- تمرکز بر مشارکت جوانان، زنان و جوامع محلی
- پیشنهادهای سیاستی برای مجمع عمومی سازمان ملل متحد در دسامبر ۲۰۲۵

۵. چشم‌انداز و مسیر پیش‌رو

- نهایی‌سازی گزارش WSIS+20 در مجمع عمومی سال ۲۰۲۵
- ادغام توصیه‌ها در اسناد سیاستی سازمان ملل متحد و اتحادیه بین‌المللی مخابرات
- ادامه فرایند بررسی هر دهه با مشارکت جامع بازیگران جهانی
- ارتقای ابتکارات AI for Good و همکاری در زمینه دیجیتال پاک

کنفرانس تجارت و توسعه سازمان ملل متحد (UNCTAD) ریاست این اجلاس را برای دوره ۲۰۲۵-۲۰۲۶ بر عهده گرفت و جانشین یونسکو شد.

پیوست^{۱۴}

پیوست ۱. فهرست مطالب گفتگوهای رهبران:

- ایجاد مشارکت‌های هدفمند: پیشبرد دیجیتال برای توسعه
- زیرساخت اطلاعات و ارتباطات: بستری برای دسترسی همگانی، پایدار و مقرون‌به‌صرفه
- تسریع دسترسی جهانی به اطلاعات و دانش در عصر دیجیتال
- آمادگی برای آینده: تقویت مهارت‌ها برای فردای دیجیتال
- به‌سوی دنیای متصل ایمن‌تر: استراتژی‌های مشترک برای تقویت اعتماد دیجیتال و تاب‌آوری سایبری
- ساخت جوامع دیجیتال فراگیر و دانش‌محور
- کاربرد فناوری اطلاعات و ارتباطات برای آزادسازی پتانسیل کامل دیجیتال - بخش اول
- از محلی تا جهانی: حفظ فرهنگ و زبان در عصر دیجیتال
- وقتی سیاست با پیشرفت تلاقی می‌کند: هموارکردن مسیر برای دنیای دیجیتال متناسب با آینده
- بیكسل‌های اخلاقی: ترسیم چشم‌اندازی اخلاقی در جامعه اطلاعاتی
- چرخش در مشارکت: بازاندیشی در همکاری در عصر دیجیتال
- کلیک برای حکمرانی: خدمات الکترونیکی فراگیر و کارآمد
- کاربرد فناوری اطلاعات و ارتباطات برای آزادسازی پتانسیل کامل دیجیتال - بخش دوم

پیوست ۲. میزگرد وزیران (۹ ژوئیه ۲۰۲۵):

میزگرد وزیران که در طول رویداد سطح بالای WSIS+20 سال ۲۰۲۵ برگزار شد، وزرایی را از تمام مناطق جهان گرد هم آورد. وزرای حاضر به دو دهه گذشته توسعه دیجیتال پرداختند و مسیر پیش رو برای همکاری دیجیتال را بر اساس اولویت‌های تعیین شده توسط فرایند اجلاس جهانی سران درباره جامعه اطلاعاتی (WSIS) مورد بررسی قرار دادند.

بحث‌ها به سه موضوع کلیدی پرداختند:

- اولویت‌های دیجیتال ملی و نیازهای اجرایی
- روندهای نوظهور دیجیتال
- WSIS فراتر از ۲۰۲۵: دستیابی به نقاط عطف آینده با هم

موضوع ۱: اولویت‌های دیجیتال ملی و نیازهای اجرایی

اجلاس اصلی دومرحله‌ای در سال‌های ۲۰۰۳ و ۲۰۰۵ یک چشم‌انداز جهانی برای توسعه دیجیتال فراگیر ایجاد کرد که در اعلامیه ژنو و دستور کار تونس بیان شد. از آن زمان، اتحادیه بین‌المللی مخابرات (ITU) جنبه‌های کلیدی

^{۱۴} در این بخش جزئیات برخی از نشست‌ها با هدف آشنایی با روند و ساختار نشست آورده شده است. برای اطلاع بیشتر ر.ک:

فرایند اجلاس را رهبری کرده و به پیشرفت اتصال، زیرساخت و امنیت سایبری کمک کرده است، به طوری که استفاده از اینترنت از ۱۶٪ در سال ۲۰۰۵ به ۶۸٪ در سال ۲۰۲۴ افزایش یافته است.

بازبینی WSIS+10 در سال ۲۰۱۵ و WSIS+20 در دسامبر ۲۰۲۵ با اهداف توسعه جهانی همسو هستند. فرایند WSIS به رهبری ITU از طریق رویکرد چند ذی‌نفعی خود، همچنان به رفع شکاف‌های دیجیتال و ترویج دسترسی عادلانه، نوآوری و پیشرفت پایدار در جامعه اطلاعاتی می‌پردازد.

برخی از وزرا به پیشرفت‌ها در خدمات عمومی دیجیتال و شمول مالی، و همچنین گسترش اتصال پهن‌بند و استراتژی‌های ملی در زمینه هوش مصنوعی (AI) اشاره کردند. کشورهای در حال توسعه برای کمک به آنها در انتقال از برنامه‌ریزی برای پروژه‌های تحول دیجیتال به اجرای مؤثر، روی کمک‌های فنی حساب می‌کنند. زیرساخت همچنان سنگ بنای رشد دیجیتال است، اگرچه تأمین مالی برای بسیاری از کشورها یک چالش باقی مانده است. سایر شرکت‌کنندگان به نیاز اتحادیه بین‌المللی مخابرات برای افزایش امنیت کابل‌های زیردریایی برای دسترسی دیجیتال عادلانه، گرد هم آوردن کشورها برای مبارزه با کلاهبرداری و دیپ‌فیک‌ها (deepfakes)، و تقویت امنیت سایبری اشاره کردند. حفاظت از کودکان در فضای آنلاین با تکامل فناوری‌ها همچنان حیاتی است.

چندین توصیه از بحث در مورد این موضوع پدید آمد:

- فرایند WSIS که بر اساس نتایج اجلاس جهانی سران درباره جامعه اطلاعاتی در سال‌های ۲۰۰۳ و ۲۰۰۵ بنا شده است - باید همچنان به عنوان چارچوبی برای همکاری دیجیتال در سطوح بین‌المللی، منطقه‌ای و ملی، شامل توسعه سیاست‌ها و تلاش‌های اجرایی، عمل کند.
- مجمع چند ذی‌نفعی WSIS باید سالانه فراتر از ۲۰۲۵ ادامه یابد تا گفتگو، همکاری و پیشرفت در مورد چالش‌ها و فرصت‌های دیجیتال نوظهور را پیش ببرد.
- اتحادیه بین‌المللی مخابرات باید نقش رهبری خود را در اجرای فرایند WSIS حفظ کند و مجمع سالانه WSIS مشارکت فراگیر را تقویت کرده و پیشرفت در خطوط اقدام WSIS را هدایت کند.
- دولت‌ها تشویق می‌شوند که در اجرای نتایج WSIS با همکاری نزدیک با تسهیل‌گران اصلی سازمان ملل متحد، پافشاری کنند.

موضوع ۲: روندهای نوظهور دیجیتال

چشم‌انداز فناوری و ارتباطات با پیشرفت‌های سریع در 5G، هوش مصنوعی، اینترنت اشیاء (IoT) و محاسبات کوانتومی، همراه با ارتباطات ماهواره‌ای و اینترنت، همچنان به سرعت در حال تحول است و اقتصادها را متحول کرده و خدمات هوشمندانه‌تر را ممکن می‌سازد. با این حال، شکاف‌های دیجیتال همچنان در حال گسترش است. چندین وزیر از اتحادیه بین‌المللی مخابرات خواستند تا هماهنگی قوی را برای تضمین همکاری مستحکم بین دولت‌ها و سایر ذی‌نفعان در مورد مسائل نوظهور مرتبط با دیجیتال حفظ کند. مداخلات همچنین بر تشدید همکاری برای تضمین توسعه مسئولانه فناوری‌های جدید مبتنی بر استانداردها و پادمان‌های مشترک تأکید کردند.

بر اساس استانداردها و پادمان‌های مشترک. اذعان شد که هوش مصنوعی کاربردهای نوآورانه عمومی و صنعتی ارائه می‌دهد، اما نگرانی‌هایی را در مورد حکمرانی، انصاف و شفافیت ایجاد می‌کند. کاربردهای هوش مصنوعی، کوانتوم و اینترنت اشیا خطرات امنیتی جدیدی را به وجود می‌آورند که کشورها باید برای تضمین پیشرفت پایدار به آنها رسیدگی کنند. در این بحث اشاره شد که فناوری‌های فضایی برای اتصال حیاتی شده‌اند. رسیدگی به پیچیدگی‌ها و چالش‌های پایداری آنها نیازمند استراتژی‌های فراگیر، حکمرانی قوی و همکاری بین‌المللی برای تضمین تحول دیجیتال عادلانه و امن برای همه است. شرکت‌کنندگان همچنین به نیاز به گسترش مهارت‌های دیجیتال در همه سطوح و همچنین فرصت حفظ فرهنگ‌ها و زبان‌ها از طریق کاربردهای هوش مصنوعی اشاره کردند.

بر اساس بحث‌ها در این موضوع، توصیه‌ها شامل موارد زیر بود:

- دولت‌ها و سایر ذی‌نفعان تشویق می‌شوند تا همکاری را تقویت کنند و از نقش هماهنگ‌کننده و تخصص اتحادیه بین‌المللی مخابرات در توسعه استانداردهای جهانی، کمک فنی و تقویت همکاری بین‌المللی بهره‌مند شوند تا اطمینان حاصل شود که طراحی، استقرار و حکمرانی فناوری‌های نوظهور - مانند هوش مصنوعی، 5G، اینترنت اشیا، محاسبات کوانتومی و فناوری‌های فضایی - نوآوری دیجیتال، دسترسی عادلانه و مزایای بلندمدت تحول دیجیتال را پیش می‌برد.
- چارچوب WSIS باید برای حمایت از پاسخ‌های سیاستی چابک، توسعه ظرفیت و همکاری چند ذی‌نفعی در مورد روندهای نوظهور، با توجه ویژه به ترویج استفاده مسئولانه و قابل‌اعتماد از فناوری و افزایش تاب‌آوری زیرساخت‌های دیجیتال، بیشتر تقویت شود.
- همکاری بین‌المللی که توسط سیستم سازمان ملل تسهیل می‌شود، برای شکل‌دادن به آینده‌ای دیجیتال امن، فراگیر و پایدار ضروری است. تلاش‌های مشترک برای پیشبرد اولویت‌های کلیدی مانند استانداردسازی، کمک فنی و سیاستی و تبادل دانش مورد نیاز است.

موضوع ۳: WSIS فراتر از ۲۰۲۵: دستیابی به نقاط عطف آینده با هم

بازبینی کلی WSIS+20 که برای ۱۶-۱۷ دسامبر ۲۰۲۵ تعیین شده است، پیشرفت در نتایج اجلاس را با ورودی از همه ذی‌نفعان، از جمله دولت‌ها، جامعه مدنی و بخش خصوصی، ارزیابی خواهد کرد. هدف آن برجسته‌کردن موفقیت‌ها، چالش‌ها و بهترین شیوه‌ها برای هدایت توسعه دیجیتال آینده در راستای پیمان آینده سازمان ملل و پیمان دیجیتال جهانی، با تأکید بر انسجام و اجتناب از تکرار است. شرکت‌کنندگان در این جلسه حمایت یکپارچه خود را از ادامه فرایند اجلاس، باتکیه بر نقاط قوت اصلی آن به‌عنوان یک پلتفرم چند ذی‌نفعی فراگیر، مبتنی بر حقوق و از نظر فناوری بی‌طرف، ابراز کردند. با ادامه این فرایند، باید چابک و پاسخگو به چالش‌های نوظهور باقی بماند و نوآوری را درحالی‌که انسان‌محور باقی می‌ماند، در آغوش بگیرد. وزرا همچنین از ITU خواستند تا به ایفای نقش رهبری در این فرایند ادامه دهد. شرکت‌کنندگان در میزگرد موافقت کردند که اجرای پیمان دیجیتال جهانی باید با فرایند اجلاس همسو باشد. ساختارهای موجود اجلاس باید تقویت شوند و تعامل چند ذی‌نفعی به پیشبرد توسعه دیجیتال پایدار و اطمینان از دسترسی به مزایای فناوری‌های دیجیتال برای همه افراد و جوامع ادامه دهد. توصیه‌هایی که از این موضوع پدید آمد شامل موارد زیر بود:

- فرایند اجلاس به پیشبرد توسعه دیجیتال پایدار از طریق رویکردی انسان‌محور، مردم‌محور، توسعه‌محور و فراگیر ادامه می‌دهد.
- پیمان دیجیتال جهانی باید برای جلوگیری از تکرار، با فرایند اجلاس همسو باشد.
- ساختارهای موجود اجلاس باید از طریق تعامل مستمر چند ذی‌نفعی برای پیشبرد توسعه دیجیتال پایدار و اطمینان از دسترسی به مزایای فناوری‌های دیجیتال برای همه افراد و جوامع، تقویت شوند.

نتایج کلی جلسه

این میزگرد بر اهمیت پایدار اجلاس به‌عنوان بستری برای توسعه دیجیتال فراگیر تأکید کرد. تعامل چند ذی‌نفعی، همبستگی بین‌المللی و همکاری جهانی برای پر کردن شکاف‌ها، بهره‌برداری از فناوری‌های نوظهور و ساختن آینده دیجیتال برای همه، همچنان حیاتی است. شرکت‌کنندگان میزگرد همچنین اشاره کردند که جوامع و اقتصادهای کاملاً دیجیتالی شده به طور کامل به اتصال وابسته هستند؛ اتحادیه بین‌المللی مخابرات باید به اختلالات کابل‌ها برای تضمین دسترسی دیجیتال عادلانه رسیدگی کند؛ حملات سایبری مبتنی بر هوش مصنوعی نیازمند مقررات مبتنی بر قوانین است؛ و کشورها و ذی‌نفعان باید با هم علیه دیپ‌فیک‌ها و کلاهبرداری اقدام کنند. این جلسه حمایت قوی از همکاری بین ذی‌نفعان در موضوعات مختلف، از جمله امنیت سایبری و حفظ زبان‌ها و فرهنگ‌ها را تأیید کرد.

علاوه بر این، این گفتگو بر نیاز فوری به فناوری‌های دیجیتال برای خدمت به عدالت، صلح و پایداری، به‌ویژه با تکامل شکاف‌های دیجیتال فراتر از دسترسی به اینترنت به شامل هوش مصنوعی، اعتماد و حکمرانی، تأکید کرد. وزرا بر نیاز به اجتناب از تکرار فرایند موجود و لازم‌الاجرا سازمان ملل متحد، یعنی فرایند چند ذی‌نفعی اجلاس، به‌عنوان اساس همکاری دیجیتال جهانی، تأکید کردند. در پایان میزگرد وزیران، وزرای شرکت‌کننده بر نیاز به ادامه تقویت رویکرد چند ذی‌نفعی تأکید کردند و افزودند که مشتاقانه منتظر گردهمایی مجدد در مجمع بعدی اجلاس در سال ۲۰۲۶ هستند.

پیوست ۳. میزگرد نهادهای نظارتی

برای اولین بار، مجمع سالانه اجلاس میزبان میزگرد نهادهای نظارتی بود که حدود ۵۰ تنظیم‌کننده از سراسر جهان را گرد هم آورد. این گردهمایی سطح بالا به‌عنوان بستری برای رسیدگی به مسائل فوری و تدوین یک برنامه اقدام آینده‌نگر برای نقش در حال تحول تنظیم‌کنندگان حوزه ارتباطات و فناوری اطلاعات در عصر تحول سریع دیجیتال عمل کرد. این میزگرد بر سه موضوع کلیدی تمرکز داشت: امکان‌سنجی نوآوری و کاهش خطرات، همکاری و هماهنگی بین‌بخشی، و ایجاد ظرفیت و مقررات‌گذاری آینده‌نگر. در زیر خلاصه‌ای از مسائل کلیدی موردبحث، نتایج ملموس به‌دست آمده، و توصیه‌هایی که از این بحث پدید آمد، ارائه شده است.

موضوع ۱: مسائل کلیدی موردبحث: نگاهی فراتر از ۲۰۲۵

- **نقش در حال تحول تنظیم‌کننده:** یک اجماع قوی پدید آمد که نقش تنظیم‌کننده ICT باید از یک ناظر سنتی و محدود به یک "سازنده اکوسیستم دیجیتال" چابک، پیشگیرانه و همکارانه تکامل یابد. این نشان‌دهنده یک تغییر اساسی در ذهنیت و رویکرد عملیاتی است.
- **ضرورت همکاری بین‌بخشی:** بحث نشان داد که مقررات دیجیتال دیگر نمی‌تواند به صورت مجزا وجود داشته باشد. یک رویکرد "کلان - دولتی" اکنون ضروری است و نیازمند مکانیسم‌های همکاری رسمی (مانند کارگروه‌های مشترک، تفاهم‌نامه‌ها) بین تنظیم‌کنندگان ICT و مقامات در امور مالی، بهداشت، حفاظت از داده‌ها و رقابت است.
- **تغییر به سمت مقررات پیشگیرانه و چابک:** توافق جهانی وجود داشت که مقررات سنتی "صبر کن و ببین" دیگر کارآمد نیست. این جلسه استفاده روزافزون از ابزارهای پیشگیرانه مانند سندباکس‌های نظارتی (regulatory sandboxes)، پروژه‌های آزمایشی، و "مقررات از طریق داده" را برای درک و هدایت ایمن نوآوری، به جای سرکوب آن، به نمایش گذاشت.
- **"شکاف اجرایی" ناشی از اختیارات منسوخ:** یک چالش حیاتی که توسط بسیاری از تنظیم‌کنندگان شناسایی شد، محدودیت اختیارات قانونی و قانون‌گذاری منسوخ است. سرعت کند اصلاحات قانونی اغلب تنظیم‌کنندگان را بدون اختیار روشن برای رسیدگی به بازیگران جدید دیجیتال و مسائل پیچیده‌ای مانند حکمرانی داده‌ها و هوش مصنوعی رها می‌کند.
- **ماهیت بی‌مرز اقتصاد دیجیتال:** این جلسه بر محدودیت‌های مقررات صرفاً ملی در دنیای دیجیتال جهانی تأکید کرد. ماهیت بی‌مرز فناوری، چالش‌های آربیتراژ نظارتی را ایجاد می‌کند و نیاز فوری به هماهنگی و همکاری بین‌المللی مؤثرتر را برجسته می‌سازد.
- **نیاز به ظرفیت‌ها و مهارت‌های جدید:** برای "آینده‌نگر" بودن، نهادهای نظارتی نیازمند یک تغییر اساسی در سرمایه انسانی هستند. این شامل توسعه تخصص داخلی در تحلیل داده‌ها، آینده‌نگری استراتژیک و اقتصاد رفتاری، و تقویت فرهنگ یادگیری مستمر است.

نتایج جلسه

- این جلسه تأیید قوی برای چهار ستون پیش‌نویس دستورالعمل‌های بهترین عملکرد GSR-25 (تقویت نوآوری، تطبیق ظرفیت، بهره‌برداری از فناوری، و همکاری فرامرزی) ارائه داد.
- تبادل غنی از مطالعات موردی ملی و بهترین شیوه‌ها از بیش از ۳۰ مرجع نظارتی که رویکردهای متنوع و نوآورانه را به چالش‌های مشترک نشان می‌دهد.
- این گفتگو ورودی مستقیم و سطح بالایی از جامعه نظارتی جهانی ایجاد کرد که برای اصلاح اولین پیش‌نویس رسمی دستورالعمل‌های بهترین عملکرد GSR-25 که به‌عنوان طرح اولیه نظارتی جهان عمل می‌کند، استفاده خواهد شد.

موضوع ۲: توصیه‌های کلیدی و برنامه اقدام آینده‌نگر برای بازبینی WSIS+20 و فراتر از آن

- **اولویت‌بندی نوسازی اختیارات نظارتی:** تشویق کشورهای عضو به آغاز فرایندهایی برای به‌روزرسانی چارچوب‌های قانونی و قانون‌گذاری ملی، و فراهم‌کردن اختیار و انعطاف‌پذیری لازم برای تنظیم‌کنندگان جهت حاکمیت مؤثر بر کل اکوسیستم دیجیتال.
- **تقویت همکاری بین‌المللی و منطقه‌ای:** تقویت نقش پلتفرم‌های بین‌المللی و منطقه‌ای برای ترویج رویکردهای نظارتی هماهنگ، به‌اشتراک‌گذاری بهترین شیوه‌ها، و ایجاد ظرفیت جمعی برای مقابله با چالش‌های اقتصاد دیجیتال بی‌مرز.
- **ترویج مقررات مبتنی بر اصول و "آینده‌نگر":** حمایت از حرکت به سمت چارچوب‌های نظارتی چابک‌تر، مبتنی بر اصول و نتیجه‌محور که بر اهداف اساسی (مانند رقابت، اعتماد مصرف‌کننده، شمول) تمرکز دارند و می‌توانند با تکامل فناوری‌های خاص، مرتبط باقی بمانند.
- **رسمی‌سازی یادگیری ساختاریافته هم‌تا به هم‌تا:** حمایت از ایجاد پلتفرم‌ها و شبکه‌های رسمی برای یادگیری ساختاریافته که در آن تنظیم‌کنندگان می‌توانند مطالعات موردی دقیق در مورد چگونگی اجرای موفقیت‌آمیز اصلاحات نهادی و قانونی را به اشتراک بگذارند.
- **شناخت نقش تنظیم‌کننده به‌عنوان یک حامی ملی:** تأیید و حمایت از نقش در حال تحول تنظیم‌کننده به‌عنوان یک حامی کلیدی برای توسعه دیجیتال در دولت خود که نیاز به به‌روزرسانی‌های قانونی و همکاری بین‌بخشی در بالاترین سطوح سیاسی را ترویج می‌کند.^{۱۵}

پیوست ۴. گفتگوهای رهبران (Leaders TalkX)

موضوع ۱: ایجاد مشارکت‌های هدفمند: پیشبرد دیجیتال برای توسعه

سخنرانان:

- آقای رابرت ری، رئیس شورای اقتصادی و اجتماعی (ECOSOC) ۲۰۲۵ و نماینده دائم کانادا در سازمان ملل متحد؛
- آقای مارک روسل، وزیر خدمات مدنی و تحول دیجیتال، شاهزاده‌نشین آندورا
- پروفیسور آمریکو موچانگا، وزیر ارتباطات و تحول دیجیتال موزامبیک
- آقای الکساندر ریس سیکوئرا فریره، کمیسر، آژانس ملی ارتباطات برزیل (Anatel)
- مهندس کامل سعداوی، رئیس نهاد ملی ارتباطات تونس (INTT)
- آماندپ گیل، معاون دبیرکل و فرستاده ویژه برای فناوری‌های دیجیتال و نوظهور، دفتر فناوری‌های دیجیتال و نوظهور

^۱ برای اطلاع بیشتر ر.ک. به: مقررات‌گذاری آماده برای آینده: فناوری‌های تحول‌آفرین برای توسعه پایدار (۸ ژوئیه ۲۰۲۵)

- خانم برنات لوئیس، دبیرکل، سازمان ارتباطات مشترک المنافع

مقدمه

این بحث بر چگونگی به کارگیری فناوری‌های دیجیتال، همراه با مشارکت‌های چند ذی‌نفعی و چندبخشی و اقدامات نوآورانه، برای پیشبرد توسعه اقتصادی - اجتماعی در کشورها و برای توسعه جوامع در ۲۰ سال گذشته، تمرکز داشت.

دستاوردها در ۲۰ سال پس از WSIS

فرصت‌های ایجاد شده توسط فناوری‌های دیجیتال به تفصیل مورد بحث قرار گرفت. نمونه‌های متعددی از تحولات ایجاد شده توسط فناوری‌های دیجیتال در بیست سال گذشته اجلاس ذکر شد، به ویژه در زمینه اتصال مردم، بهبود هر دو طرف تقاضا و عرضه پذیرش اینترنت، ایجاد ظرفیت، ارائه خدمات الکترونیکی به شهروندان، اتصال مدارس روستایی، تشویق استارت‌آپ‌ها، و اتخاذ مکانیسم‌های تأمین مالی نوآورانه و مشارکت‌های دولتی - خصوصی برای توانمندسازی مردم و جوامع.

اولویت‌های جدید

کاهش شکاف دیجیتال، از جمله شکاف جنسیتی دیجیتال، فراهم کردن دسترسی مقرون به صرفه و معنادار، اطمینان از دسترسی همه شهروندان به خدمات شهروندمحور، و ظرفیت‌سازی بیشتر، همچنان اولویت اصلی است. کاهش شکاف توسعه بین کشورها، تسهیل جهش کشورهای در حال توسعه از این شکاف فناوری با استفاده از ابزارهایی مانند زیرساخت‌های عمومی دیجیتال، شناسه‌های دیجیتال، پرداخت‌ها و غیره، نیازمند اولویت‌بندی است. رسیدگی به نگرانی‌های ناشی از فناوری‌های جدید مانند هوش مصنوعی، نگرانی‌های امنیت سایبری، و حفاظت از حقوق شهروندان نیازمند توجه فوری است.

روندهای نوظهور

هوش مصنوعی و سایر فناوری‌ها قابلیت افزایش نوآوری و استفاده برای رسیدگی به چالش‌های زیرساختی کشورها را دارند. از سوی دیگر، خطرات ناشی از فناوری‌های نوظهور مانند هوش مصنوعی و سایر تهدیدات سایبری، همچنان چالش‌هایی را ایجاد خواهند کرد که باید به آنها رسیدگی شود.

فرصت‌ها

پذیرش و استفاده از فناوری‌های دیجیتال، از جمله استفاده مسئولانه از هوش مصنوعی، فرصت عظیمی برای ارتقای جوامع و کشورها فراهم می‌کند. برای کشورهای در حال توسعه، این می‌تواند به کاهش شکاف فناوری کمک کند. ارتباط با خطوط اقدام اجلاس، بحث‌ها همسویی با چندین خط اقدام اجلاس مانند C1، C3، C4، C5، C7 را برجسته کردند.

نمونه‌های موردی

برخی از نمونه‌های به اشتراک گذاشته شده شامل جایگزینی استفاده از فناوری‌های دیجیتال در استراتژی‌های ملی، مانند اینترنت برای همه تا سال ۲۰۳۰ که توسط موزامبیک برای ترویج مراقبت‌های بهداشتی، حمل‌ونقل عمومی، آموزش و خدمات دولتی بهتر از طریق سیستم‌های اطلاعاتی دولتی متصل و قابل همکاری اتخاذ شده است. برنامه یکپارچه پایدار آمازون (PAIS) باهدف گسترش دسترسی و ظرفیت در منطقه آمازون برزیل. مرکز رفاه و مهارت‌های دیجیتال آندورا که با تقویت ظرفیت‌های فردی شهروندان، هدف آن ایجاد شمول دیجیتال است. مکانیسم‌های تأمین مالی نوآورانه مانند تأسیس صندوق توسعه دیجیتال در تونس، و مشوق‌هایی برای استارت‌آپ‌ها و غیره به اشتراک گذاشته شد.

چالش‌های کلیدی

در حالی که در ۲۰ سال گذشته دستاوردهای زیادی حاصل شده است، نگرانی‌هایی ابراز شد که نزدیک به ۴۰٪ از جهان هنوز نیاز به اتصال دارند. علاوه بر این، حتی برای کسانی که متصل هستند، چالش‌های تضمین اتصال معنادار و مقرون‌به‌صرفه همچنان پابرجاست. شکاف روبه‌رشد توسعه بین کشورهای توسعه‌یافته و در حال توسعه، اطلاعات نادرست، نگرانی‌های امنیت سایبری که منجر به فرسایش اعتماد آنلاین می‌شود، و چالش‌های ناشی از فناوری‌های نوظهور مانند هوش مصنوعی، همچنان چالش‌هایی در سراسر جهان هستند.

علاوه بر این، چندین چالش که مانع پیشرفت یک چشم‌انداز یکپارچه و مؤثر برای توسعه دیجیتال می‌شوند، ذکر شد. اینها شامل ابتکارات پراکنده، به‌ویژه زمانی که به‌صورت مجزا و بدون یک استراتژی منسجم عمل می‌کنند که منجر به تلاش‌های نامنجم می‌شود؛ فقدان مکانیسم‌های هماهنگی که اغلب منجر به تلاش‌های تکراری، شکاف در ارائه خدمات و اهداف متناقض می‌شود؛ و مأموریت‌ها و اولویت‌های متفاوت بین نهادها، از جمله جریان‌های مالی و رویکردهای استراتژیک، به‌عنوان چالش دیگر مشاهده شد. از نظر راه‌حل برای رسیدگی به چالش‌های اتصال افراد غیرمتصل و برای شمول دیجیتال، بر اهمیت همکاری بین کشورها و مشارکت‌های دولتی و خصوصی تأکید شد. دولت‌ها، بخش خصوصی، جامعه مدنی، جامعه فنی و مؤسسات تحقیقاتی باید با هم برای توسعه سیاست‌ها و مقرراتی که نوآوری را تشویق کرده و به کاهش شکاف دیجیتال کمک می‌کنند، همکاری کنند. نیاز به همکاری چند ذی‌نفعی منسجم در اکوسیستم توسعه دیجیتال برای افزایش اثربخشی، جلوگیری از ابتکارات پراکنده و همکاری بیشتر بین ذی‌نفعان تأکید شد.

در سطح ملی، بر لنگر انداختن تمام ابتکارات دیجیتال به اولویت‌های کشوری به‌وضوح تعریف شده و ایجاد مکانیسم‌هایی برای همسوسازی استراتژی‌های بین‌المللی و محلی، ایجاد چارچوب‌های مشترک و پلتفرم‌های مشترک برای داده‌ها، استانداردها و بهترین شیوه‌ها تأکید شد.

گفته شد که مشارکت‌های بین‌بخشی که ایجاد اتحاد بین دولت‌ها، اهداکنندگان، کسب‌وکارها و جامعه مدنی را تسهیل می‌کند، به تجمیع منابع، همسوسازی زمان‌بندی‌ها و هماهنگی در اجرا کمک خواهد کرد. با اتحاد حول اهداف مشترک، می‌توان هم‌پوشانی‌های بیهوده را کاهش داد، شکاف‌های خدماتی را بست و به نتایج توسعه پایدار متمرکزتر دست یافت که منجر به آینده‌ای دیجیتال منسجم می‌شود.

چشم‌انداز برای WSIS فراتر از ۲۰۲۵

از نظر چشم‌انداز برای اجلاس فراتر از ۲۰۲۵، کاهش شکاف دیجیتال، کاهش شکاف توسعه و فناوری بین کشورها، ظرفیت‌سازی بیشتر، و رسیدگی به نگرانی‌های ناشی از فناوری‌های جدید مانند هوش مصنوعی، مورد نیاز است. "هیچ‌کس را پشت سر نگذاریم"، دسترسی برابر به دانش، اتصال و فرصت‌های برابر باید شعار اصلی باشد.

توافق شد که تحول نمی‌تواند تنها توسط دولت هدایت شود. این یک چالش مشترک است و نیازمند تعامل فعال بخش خصوصی، سازمان‌های بین‌المللی، جامعه مدنی، جامعه فنی، دانشگاه‌ها و هر شهروند است. علاوه بر حکمرانی خوب، مقررات دقیق و همکاری دولتی - خصوصی، اهرم‌های ضروری برای پیشرفت هستند. تأکید شد که امروز که فناوری بسیار از مقررات پیشی گرفته است، در آینده مأموریت اجلاس باید چابک‌تر، فراگیرتر، پاسخگوتر و قابل‌اندازه‌گیری باشد.

به طور خلاصه، درحالی‌که ما در بیست سال گذشته اجلاس دستاوردهای زیادی داشته‌ایم، اگر می‌خواهیم جوامع و اجتماعات را در سراسر جهان، به‌ویژه از جنوب جهانی، ارتقا دهیم و توسعه پایدار را تضمین کنیم، ضروری است که مأموریت اجلاس را تجدید کرده و اطمینان حاصل کنیم که همه ذی‌نفعان با هم کار می‌کنند و راه‌های خلاقانه‌ای برای استفاده از فناوری‌های دیجیتال برای خیر اجتماعی برای ساختن جامعه عادلانه‌ای که همه ما آرزوی آن را داریم، ایجاد می‌کنند.^{۱۶}

^{۱۶} برای اطلاع بیشتر ر.ک. به: ایجاد مشارکت‌های هدفمند: پیشبرد دیجیتال برای توسعه

منابع:

- خلاصه رئیس جلسه: (Chair's Summary)

<https://www.itu.int/net4/wsis/forum/2025/Files/outcomes/WSIS20HighLevelEvent2025-ChairsSummary.pdf>

- صفحه اصلی اجلاس

<https://www.itu.int/net4/wsis/forum/2025/HighLevel>

WSIS+20 High-Level Event 2025: High-Level Outcomes and Executive Brief

<https://www.itu.int/net4/wsis/forum/2025/Files/outcomes/draft/WSIS20HighLevelEvent2025-HLOutcomesAndExecutiveBrief.pdf>

